

Gl. Estrup. Godset røg, men nu er tapetet der i hvert fald igen. Malermester Heidi Zilmer fra Odder har på Jyllands Herregårdsmuseum genskabt et pragtstykke, som kan måle sig med silketapeterne hos de kongelige på Eremitageslottet.

Ødselhed på tapetet

Af POUL PILGAARD JOHNSEN

I de selv samme uger, da Eremitageslottet nord for København under stor mediebevågenhed slog dørene op efter en restaurering og fremviste en række genskabte silketapeter fra 1700-tallet, som Styrelsen for Slotte og Kulturrejendomme har fået håndmalet i Indien, gik malermester Heidi Zilmer under betydelig mindre medieopmærksomhed rundt på herregården Gl. Estrup på Djursland og lagde sidste hånd på et håndmalet 1700-tals-tapet, som hun selv har genskabt.

Det er en præstation, som kan måle sig med tapetarbejdet på Eremitagen. Ja faktisk har det måske været en endnu større udfordring at få tapetet på Gl. Estrup op på væggene, for det er ikke af silke, men af papir, som bliver gennemblødt og skrøbeligt, ligesom farverne risikerer at løbe, når der smøres tapetklister på bagsiden.

Og mens de originale tapeter fra Eremitagen for længst er forsvundet, og de genskabte derfor i virkeligheden er et bud på, hvordan de kunne have set ud, er Heidi Zilmers tapet en nøjagtig kopi af det oprindelige, skabt ud fra rester af tapetet, som stadig befinder sig på Gl. Estrup.

Først tegnede hun alle de mange detaljer fra det gamle tapet op i hånden, kopierede dem over på pergamentpapir og videre med et serigrafisk silketryk over på de enkelte nye papirark, 100 i alt. På baggrund af denne raskt malede hun og hendes tre assistenter – alle kvinder – derefter de små blomster, fugle, guldsmede, bær og bladranke i hånden med akvarelfarver.

På forhånd havde Nationalmuseet analyseret malingen på det oprindelige tapet, og Heidi Zilmer lavede ikke færre end 16 forskellige lim- og farveprøver, før den helt rigtige glans kunne genskabes.

DET var Gl. Estrups daværende ejer, greve Jørgen Scheel, der i sidste halvdel af 1700-tallet bestilte et håndmalet tapet i Kina.

Han havde arvet ejendommen på Djursland, der i århundreder har haft ry for at være Jyllands stateligste herregård. Med sine svære, røde mure, sine tårne og kamtakkede gavle, med voldgravene, forbygningerne og hele det ydre anlæg var og er gården simpelthen det store eksempel på en jysk herregård.

Det var også den herregård i Danmark, der længst havde været i samme slægts besiddelse. Siden omkring 1340 var Gl. Estrup kun gået i arv og aldrig blevet handlet, og det varede ved i 600 år indtil 1926, da det hele gik i opløsning. Fire år senere blev slottet til Jyllands Herregårdsmuseum.

I virkeligheden var det Jørgen Scheels ødselhed, der afsluttede Gl. Estrups rolle som centrum i et af Danmarks største godskomplekser. Som det står i værket *Danske Slotte og Herregårde*:

»Som sin fader var han ualmindelig smuk og velbevaget, han var kundskabsrig og kunstforstandig, men han savnede stadighed, han var ødsel, og han spillede højt. Så længe tiderne var gode, og han kunne rejse lån i sine ejendomme, gik det; der blev levet højt, og der blev købt ind. Greven rejste ofte til Paris og tog bøger og kostbare kunstsager med hjem.«

Men der kom en dag, da Jørgen Scheel ikke kunne låne mere. Sammen med sin kone, Christiane Mette Bille-Brahe, havde han formået at bruge slægtens enorme formue, og da han i 1815 gik fallit, var det en af danmarkshistoriens mest bemærkelsesværdige finansskandaler.

Kun fordi Gl. Estrup var et stamhus, som principielt tilhørte familien og ikke ham personligt, og derfor var uden for kreditorernes rækkevidde, forblev netop denne ejendom i slægtens eje, mens alle andre goder forsvandt.

Efter fallitten levede familien Scheel en stille tilværelse på Gl. Estrup, indtil reglerne om stamhuse blev afskaffet, og det i 1926 endelig var helt forbi.

»Det var fuldstændig fabelagtige ting, Jørgen Scheel købte ind til sine herregårde. Tapetet i salonen på Gl. Estrup er et pragtstykke i hans samling, og håndmalet tapet var – ganske som i dag – noget af det dyreste, man kunne forestille sig,« fortæller museumsdirektør Britta Andersen.

Det var ødelanden Jørgen Scheel, der i 1700-tallet bestilte et håndmalet tapet hjem fra Kina. Her den nye opsætning i et rundt tårnværelse.

HUN er tydeligt stolt over genskabelsen af tapetet, der blev lagt i hænderne på 37-årige Heidi Zilmer fra Odder. Hun er uddannet bygningsmaler, og allerede i sin læretid tog hun kurser i dekorationsmaling og specialiserede sig i gamle male-teknikker og i restaurering og produktion af tapeter.

Hun identificerede to forskellige motiver på det originale tapet, og med silketryk blev der herefter lavet 50 ark med det ene motiv og 50 ark med det andet. Arkene er 119 centimeter brede og 62 centimeter høje, og så skulle de males i hånden.

»Jeg lavede en lille prøve med den godkendte maling og de godkendte teknikker for at vise, hvor tæt på det originale tapet jeg kunne komme. Jeg skulle justere bundfarven, så den blev mere cremefarvet, men ellers fik jeg grønt lys af Nationalmuseet,« fortæller Heidi Zilmer.

Opsætning skete i et rundt tårnværelse beklædt med nyt lærred. Lærredet var grundet med hudlim, og derpå var der opsat to lag grundpapir.

»Farvevariationen i de enkelte ark skulle tilpasses de enkelte vægge, da fuglene er bemalet med fire forskellige farver. Det eneste sted i hele rummet, hvor mønstret er brudt er i de to indhak omkring indgangspartiet. Ellers er mønstret ubrudt og sammenhængende,« fortæller hun.

Tapetet er lavet på syrefrit cellulosepapir, strø-

get med vandopløselig limfarve og bemalet med vandopløselig akvarelfarve:

»Det var nervepirrende at opsætte tapetet, fordi det blev gennemblødt og farverne blev opløst af tapetklisteret. Hvert ark skulle opsættes 100 procent nøjagtigt på en rund og buet væg af lærred. Lærredet blev slapt, når det blev vådt, så det ændrede karakter, imens vi opsatte tapetet. Hvert ark var seks timers arbejde – mindst – og der var ikke lavet ekstra ark, så vi måtte ikke fejle med ét eneste ark. Og det gjorde vi heller ikke. Vi opfandt løsninger på udfordringerne undervejs i processen, for hvem pokker kunne vi spørge?«

Det er et pudsigt tilfælde, at genskabelsen af tapeterne på Eremitagen i Hovedstaden og på Gl. Estrup i Jylland sker på præcis samme tidspunkt – og måske ikke helt så tilfældigt, at det ene vækker betydelig mere opmærksomhed end det andet. For som Heidi Zilmer konstaterer:

»Også i 1700-tallet var der en rangorden. Så vidt jeg ved, var det kun de kongelige, der måtte købe håndmalede silketapeter, mens de adelige måtte nøjes med håndmalede papirtapeter. I virkeligheden tror jeg, at silketapeter er de letteste at sætte op. De kunne have fået mig til at lave dem i stedet for i Indien – hvis de havde vidst, at jeg eksisterer.«

Malermester Heidi Zilmer har været gennem nervepirrende arbejds gange.

En rest af det gamle tapet hænger i glas og ramme oven på det nye.

FORM SIGNAGE

ARNE SCHREIBER
ELLEN HYLLEMOSE
FRANZISKA HÜNING
ILONA KALNOKY
KERSTIN GOTTSCHALK
MALENE LANDGREEN
MARIE SØNDERGAARD LOKK
NICOLA STÄGLICH
REBECCA MICHAELIS
RUTH CAMPAU
SIMON CALLERY
TORGNVILCKE
TROELS AAGAARD

17. august – 15. september 2013
LYNGBY KUNSTFORENING
PÅ SOPHIENHOLM
Nybrovej 401 • Kgs. Lyngby • Tlf. 4588 4007

KRABBESHOLM HØJSKOLE

> KUNST
> FOTOGRAFI
> ARKITEKTUR
> DESIGN
> GRAFISK DESIGN

WWW.KRABBESHOLM.DK
POST@KRABBESHOLM.DK

MORD FOR ÅBEN SKÆRM

DE BEDSTE KRIMIER PÅ SVENSK, NORSK OG TYSK TV

Stil skarpt på hårdkogte kriminalbetjente og snedige forbrydere sammen med nabolandskanalerne. Hver uge oplærer svenske, norske og tyske kommissærer nye mysterier. Forsvind sporløst med Beck, Wallander, Arne Dahl, Varg Veum, Tatort, Der Alte, SOKO og mange flere.

Tjek udsendelserne på verdenstv.dk – mange er endda tekstat på dansk!

VIND KRIMIWEKEND!
Deltag på krimi.verdenstv.dk